



'Zonder water geen later'

INTERVIEW MATHIEU PINKERS – VOORZITTER STICHTING RENKUMS BEEKDAL

Het Renkums en het Heelsums Beekdal zijn cruciale verbindingen tussen de hoge, droge delen van de Veluwe en het mineraalrijke rivierengebied langs de Nederrijn. Herstel van die verbindingen én van de van oorsprong natte Veluwse flanken, is wat ARK betreft cruciaal om de Veluwse natuur weer robuust en veerkrachtig te maken. In dat vertrekpunt vinden we gelukkig andere partijen. Burgerinitiatief Het Gletsjerparadijs wil in samenspraak met bewoners en bezoekers het gebied weer tot een vitaal landschap maken waar het goed toeven is voor mens en natuur: 'Burgerparticipatie kan bergen verzetten!'.

De beekdalen hebben het de afgelopen eeuwen flink voor hun kiezen gehad. Door versnippering, landbouw en intensieve waterwinning en landgebruik is het gebied zijn voedende functie voor de schrale Veluwe kwijtgeraakt. ARK zoekt met Rewilding de Veluwe naar herstel van deze verbinding. Net als vele lokale initiatieven die willen meedenken over de plannen voor het landschap. De betrokkenheid is groot, en dat is een positieve zaak. Tegelijk kan 'zoveel mensen, zoveel wensen' ook een rem op ontwikkeling zijn. Terwijl de ecologische uitdagingen er niet minder om worden.

Met elkaar aan tafel

Mathieu Pinkers, voorzitter van Stichting Renkums Beekdal, ziet het als zijn missie om de wensen en



Mathieu Pinkers:
'Burgerparticipatie
kan bergen verzetten!'

ideeën voor het gebied bij elkaar te brengen. Niet zo gek, want in zijn arbeidzame leven als planoloog >

was hij onder meer betrokken bij complexe projecten als de inrichting van de Oostvaardersplassen en het internationale World Water Council. ‘Betrokkenheid van burgers creëren bij het wel en wee van het landschap is bovendien een van de kerntaken van Stichting Renkums Beekdal – naast voorlichting en educatie’ voegt Mathieu eraan toe. ‘Er zijn genoeg mensen met visies en drijfveren, maar je moet ook met elkaar aan tafel zitten; luisteren, elkaar leren begrijpen. En zo tot een gedragen visie komen waarmee je invloed kunt uitoefenen op gebiedsprocessen.’

Zo ontstond Het Gletsjerparadijs, een burgerinitiatief van een tiental lokale gebiedspartners in de gemeenten Renkum, Wageningen en Ede. Mathieu vertelt: ‘We hebben dialoog- en gebiedsbijeenkomsten gehouden. Daarin wisselen we kennis en ideeën uit en sorteren we voor op de (beleids)plannen die overheden in voorbereiding hebben. Denk aan gemeentelijke omgevingsvisies, regionale en provinciale plannen voor energietransitie, recreatiezoning, maar ook particuliere initiatieven voor woningbouw en zonnenvelden. Tegen de tijd dat die plannen dan ter visie liggen, hebben wij onze zienswijzen al geformuleerd.’



Dat werpt zijn vruchten af, zo blijkt: ‘We hebben de drie gemeenten gevraagd of zij bij hun plannen in het kader van de Omgevingswet onze inbreng willen meenemen, of zelfs tot een gezamenlijk plan willen

komen. Dat gaan we binnenkort in een intentieverklaring vastleggen.’

Sandr van Wolfheze

En hoe zit het met de naam ‘Gletsjerparadijs’? Die verwijst naar de ontstaansgeschiedenis van het gebied als de spoelzandvlakte die ontstond door smeltende gletsjers in de voorlaatste IJstijd (de “Sandr van Wolfheze”), legt Mathieu uit. Het gebied – grofweg tussen de stuwwallen van Lunteren–Wageningen en de Nederrijn, en Deelen/Arnhem – vormt een gelaagd mozaïek van stuifzanden, bovenstroomse droogdalen en benedenstroomse bron- en moerasbosbeken, die grotendeels aan het oog onttrokken zijn geraakt. Internationaal gezien is het gebied een stuk

bekender onder geomorfologen dan onder de eigen inwoners.

Als het aan Mathieu ligt, gaat deze historie herleven: ‘Kijk, in zo’n participatief gebiedsproces wordt het toekomstbeeld en de weg erheen uiteindelijk bepaald door de inbreng van de deelnemers: burgers, bezoekers, bedrijven en gebiedsbeheerders. Maar persoonlijk kan ik natuurlijk wel dromen! Over beken die niet meer droogvallen maar stromen, of over hoe we ons nationaal park zouden kunnen uitbreiden met het gebied van de Sandr van Wolfheze tot een (geo) park van zo’n 15.000 hectare – driemaal zo groot als het huidige, maar dan zonder hekken. Op die schaal tel je ook internationaal mee en kun je beheer voeren dat een verschil maakt met de huidige. Maar tussen droom en werkelijkheid staan gemeentegrenzen, eigendomsgrenzen, hekken en rasters...’

Grootste hobbel

Het grootste struikelblok op weg naar deze gedroomde toekomst, is wat Mathieu betreft het waterbeheer op de Veluwe. ‘Welke wensbeelden je ook formuleert, de grootste hobbel is de waterbult onder de Veluwe. Die wordt door menselijk toedoen steeds lager en kleiner, waardoor het water dat aan de randen van de Veluwe, ook in de Renkumse beken, al eeuwenlang wegstroomt steeds minder wordt en beken vaker droogvallen. Daardoor veranderen onze beken in droge greppels en wandelpaden. De toekomst van natuur en landschap boven de grond wordt bepaald door de watervoorraad ondergronds. Dat vraagt van iedereen – van industrie tot landbouw en



consument – inzet om dat proces van ondermijning te keren, want zonder water geen later!’

Mathieu is hoopvol gestemd: ‘Ruim 25 jaar geleden waren het lokale betrokken vrijwilligers die het onderhoud van de beken weer oppakten. En 15 jaar geleden zorgden lokale initiatieven ervoor dat het

industrieterrein in de monding van het Renkumse Beekdal, werd omgezet in natuurgebied. En nu gaat ons burgerinitiatief, opnieuw van onderop, aan tafel met alle betrokken overheden, terreinbeheerders, bewoners, ondernemers en bezoekers, in het Gebiedsproces Renkumse Beekdalen. Burgerparticipatie kan bergen verzetten!’. ■

VeluweVolgers trekt verder naar Reijerscamp

Foto: Elma Duijboom



Vrijwilliger
worden?
Meld je
vast aan!

Kruip eens in de huid van een wild zwijn of verplaats je in een bodemdiertje! Dit najaar organiseren Stichting Renkums Beekdal, Natuurcentrum Arnhem en ARK buitenlessen voor schoolklassen uit Renkum. We zijn te gast bij Natuurmonumenten op het prachtige Reijerscamp.

De buitenlessen zijn onderdeel van het veldlesprogramma VeluweVolgers, dat al voor het derde jaar op de Koningsheide in Arnhem loopt. Met groot succes! Daarom trekken we verder en rollen

we de veldlessen ook uit in de gemeente Renkum. Als deze pilot goed bevalt, gaan we vanaf 2024 volle kracht verder. Dan leiden we ook vrijwilligers op om de voorbereidende les in de klas en de buitenles op Reijerscamp goed te kunnen begeleiden.

Heb je zin om te helpen en kids een onvergetelijke ervaring in de natuur te bezorgen? Meld je dan vast aan via info@ark.eu. In 2025 doen we de veldlessen dan nog samen en vanaf 2026 draaien ze onder de vlag van Stichting Renkums Beekdal verder. ■